

κρυφοκοιτάζει. Ἡ καλύβα εἶναι ἀπόμερα. Ἀπόμερα θὰ πάω νὰ κλάψω τὸν πόνο μου. Ἀς πάμε ἐκεῖ γιὰ νὰ κατοικήσωμε τοῦ ἑνὸς ἀπόμερα. 2) Εἰς ἀπόστασιν τινα, κατὰ μόνας σύννηθ. : Γιάτί κάθισες ἀπόμερα; Ἐλα κοντά μας, κάθεσαι ἀπόμερα καὶ δὲ σὲ βλέπομε. Συνών. ἀνάμερα, παράμερα. 3) Παρέκει, παραπέρα Στερελλ. (Αἰτωλ.) : Ἀπόμειρα ἀπ' τ' ἀμπέλι μ' εἶν' ἓνα π'γαδάξ'.

ἀπομερξάζω Κεφαλλ. Πελοπν. (Ἀρκαδ.) κ. ἄ. Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. μερξάζω. Ἀποσύρομαι πλαγίως. Συνών. ἀπομερρίζω, παραμερίζω.

ἀπομερίζω Πελοπν. (Ἀρκαδ. Κορινθ.) Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. ἀπόμερα. Ἀπομερξάζω, ὁ ἰδ. : Ἀπομέρισε νὰ περάσω Κορινθ.

ἀπόμερος ἐπίθ. κοιν. ἀπόμειρος βόρ. ἰδιώμ. ἀπόμειρους Ἡπ. (Ζαγόρ.) Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ οὐσ. μέρος.

1) Ἐπὶ τόπου, ὁ μὴ συχναζόμενος, ἀπόκεντρος κοιν. : Ἀπόμερος κῆπος - τόπος κττ. Ἀπόμερη γωνιά - πλαγιά κττ. Ἀπόμερο ἀμπέλι - ἐκκλησάκι - χωράφι κττ. Πήγανε σὲ μὴ ἀπόμερη ἐξοχή καὶ περάσανε ὅλη τὴν ἡμέρα ἐκεῖ κοιν. || Ἄσμ. Ὁ τόπος εἶν' ἀπόμερος καὶ ἀλλάργα ἀπὸ τῆς στρατάς. Πελοπν. (Ἀρκαδ.) Συνών. ἀνάμερος, ἀπόδιαβος, ἀπόκεντρος, παράμερος. 2) Οὐδ. οὐσ., τόπος ἀπόκεντρος σύννηθ. : Εἶναι ἀπόμερο ἐδῶ καὶ δὲ μᾶς βλέπει κανεὶς. Πάμε 'ς ἀπόμερο.

ἀπομερώνω Θράκ. (Περίστασ.) Κάρπ. κ. ἄ. Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. μερώνω.

1) Καθιστῶ τινα ἐντελῶς ἡμερον ἐνθ' ἄν. : Ἄσμ. Πουλ-λάκιν εἶχα 'ς τὸ κλονὶ καλ' ἀπομερωμένο κα' ἐταίζα το ζάχαρι κα' ἐταίζα το μέλι Κάρπ. 2) Καθησυχάζω Θράκ. (Περίστασ.) : Τὸν ἀπομέρωσε.

ἀπομέσα ἐπίρρ. κοιν. ἀπουμέσα βόρ. ἰδιώμ. ἀπομέσα πολλαχ. ἀπουμέσα πολλαχ. βορ. ἰδιώμ. ἀουμέσα Κάρπ. ἀπομέσ' Θήρ. ἀπουμέσ' Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ἐπιρρ. μέσα. Ἡ λ. καὶ ἐν Ἑρωτοκρ. Γ 1321 (ἐκδ. ΣΞανθοῦδ.) «κα' ἐκεῖνος πάλ' ἄς σοῦ μιλῇ καὶ στέκε σὺ ἀπομέσα | καὶ δέσετε τὸν πόθο σας σὰν καὶ ἄλλοι τὸν ἐδέσα».

Α) Ἐπιρρηματ. 1) Ἐκ τῶν ἔσω, ἐνδοθεν κοιν. : Ἐφυγε ἀπομέσα κρυφά. Τρέχει ἀπομέσα καὶ βγαίνει ἔξω. Τὰ παράθυρα κλείνουν ἀπομέσα καὶ ὄχι ἀπέξω. Ἄλλοι διαβάζουν τὸ μάθημά τους ἀπομέσα ἀπὸ τὸ βιβλίον καὶ ἄλλοι τὸ λένε ἀπέξω. Βγήκε ἀπομέσα ἀπ' τὸ σπίτι καὶ δὲν εἶδε κανένα ἔξω κοιν. «Ἡξευρεν ἀπέξω ὅλα τὰ γράμματα τῆς Λαμπρῆς, ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο ν' ἀναγνώσῃ τίποτε ἀπομέσα» Αἰ. Παπαδιαμ. Πασχαλ. διηγ. 10. 2) Διὰ μέσου τινὸς κοιν. : Περάσανε τὰ ζὰ ἀπομέσα ἀπὸ τὸ χωράφι καὶ χαλάσανε τὸ σπαρτό. Ὁ δρόμος περνᾷ ἀπομέσα ἀπὸ τὸ χωριό. Περάσαμε τὸ ποτάμι ἀπομέσα καὶ βραχάκαμε. 3) Ἐντός, ἐπὶ κινήσεως εἰς τόπον κοιν. : Ἐλᾶτε ἀπομέσα νὰ πάρετε κατὶ. Περάστε ἀπομέσα νὰ σὰς ἰδοῦμε. 4) Ἐνδον, ἐντός, ἐπὶ στάσεως ἐν τόπῳ κοιν. : Εἶναι - κάθεσαι ἀπομέσα. Φορεῖ καὶ ἄλλο ροῦχο ἀπομέσα κοιν. || Φρ. Τὸ φυλάω ἀπομέσα μου (μνησικακῶ) Πελοπν. (Κορινθ. Λακων.) Τὸ 'χω ἀπομέσα μου (σκέπτομαι, μελετῶ) αὐτόθ. Τὸ πῆρα ἀπομέσα μου (ἐλυπήθην κατάκαρδα) αὐτόθ. || Παροιμ. Ἀπέξω κούκλα καὶ ἀπομέσα πανούκλα (ἐπὶ τοῦ ἀποκρύπτοντος ἐσωτερικὸν ἐλάττωμα διὰ τῆς ἐξωτερικῆς καλῆς ἐμφανίσεως) κοιν.

Β) Μετ' ἄρθρ. 1) Ὡς ἐπίθ., ὁ ἔσωθεν εὐρισκόμενος, ἐσωτερικὸς κοιν. : Ἡ ἀπομέσα ὄρι τοῦ τοίχου κοιν. Ἐβγαλε ἀπὸ τὴν ἀπομέσα τοῦ σασκακιοῦ του ἓνα μάτισο χαρτονομίσματα ΓΞενόπ. Κατήφ. 110. 2) Οὐδ. πληθ. οὐσ., τὰ ἐντόσθια Κάρπ. Κρήτ. : Ἐκράτηξα τ' ἀπομέσα τ' ὀξοῦ καὶ τ' ἀποδέλοιπο τὸ πούλησα Κρήτ. Ἡβγάλα τ' ἀουμέσα τοῦ σφαχτοῦ Κάρπ. Συνών. ἀπομεσοῦδια (ἰδ. ἀπομεσοῦδι), μεσοιακὰ (ἰδ. μεσοιακός), μεσαρξά.

ἀπομεσήμερα ἐπίρρ. Δαρδαν. Θήρ. Κάρπ. Κρήτ. Κύθν. Λευκ. Μῆλ. Μύκ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) κ. ἄ. ἀπουμισήμειρα Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ οὐσ. μεσημέρι. Κατὰ τὸν μετὰ τὰς μεσημβρινὰς ὥρας χρόνον ἐνθ' ἄν. : Ἀπομεσήμερα θὰ σ' ἀνταμώσω Μῆλ. κ. ἄ. Ἐλα ἀπομεσήμερα Μύκ. κ. ἄ. Θὰ ῥθθον ἀπουμισήμειρα Αἰτωλ. Οὐ σκάρους γίνιτι ἀπουμισήμειρα αὐτόθ. Θὰ πάω ἀπομεσήμερα Ἀπύρανθ. Συνών. ἀπόγεμα 2.

ἀπομεσημεριάζω Θήρ. Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. ἀπομεσήμερα. Ἐπὶ ἐργατῶν, λαμβάνω τὸ δεύτερον γεῦμα, τὸ περὶ τὴν δείλην. Συνών. ἀπογεματίζω (II).

ἀπομεσημεριάτικος ἐπίθ. ἐνιαχ. Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀπομεσήμερο καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ιάτικος.

Ὁ μετὰ τὰς μεσημβρινὰς ὥρας λαμβάνων ὑπόστασιν, μεταμεσημβρινός : Ἀπομεσημεριάτικος ὕπνος ἐνιαχ. Ἐβλεπε τὴν στερεὴν ἀπομεσημεριάτικη ἀχτίδα ποῦ ἔπαιζε ἀκόμη μέσα 'ς τὴν κάμαρα Ἰδραγούμ. Μαρτ. αἱμ. 2 σ. 56. Ὁ τὸν ἀπομεσημεριάτικο οὐρανὸ ἀροκκυλοῦσαν... τὰ σύννεφα τοῦ Μάι ΚΧατζόπ. Πύργ. Ἀκροπότ. 3. Συνών. ἀπογεματιανός 1, ἀπογεματινός Α 1.

ἀπομεσήμερο τό, σύννηθ. ἀπομεσήμερον Πόντ. (Κερασ.) ἀπουμισήμειρον Σάμ. Σκόπ. Στερελλ. (Αἰτωλ.) κ. ἄ. Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ οὐσ. μεσημέρι.

Ὁ μετὰ τὰς μεσημβρινὰς ὥρας χρόνος : Τὸ ἀπομεσήμερο δεχόμεστε ἀπὸ τοῖς τρεῖς κα' ὕστερα. Νὰ ῥθθῇτε τὴν αὐγὴν ἢ τ' ἀπομεσήμερο. Ἐνα μαγάτικο ἀπομεσήμερο. Ἐλα τ' ἀπομεσήμερο νὰ σὲ ἰδοῦμε σύννηθ. || Ἄσμ.

Χάρε, καὶ τί μοῦ τό ἡφηρες τὸ καλοπερασμένο ποῦ θέλει τὴν αὐγὴν καφέ, κρασὶ τὸ μεσημέρι καὶ τὸ ἀπομεσήμερο τὸ μόσκο τὸν ἀφρᾶτο; (μοιρολ.) Πελοπν. (Μάν.) Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀπόγεμα 1.

ἀπομεσόβρακο τό, Κρήτ. Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. ἀπομέσα καὶ τοῦ οὐσ. βρακί. Ἐσωτερικὴ περισκελὶς τοῦ ἐθνικοῦ ἐνδύματος, ἐσώβρακον. Συνών. ἀπομεσόκαλτσα.

ἀπομεσοθξὸ ἐπίρρ. Κρήτ. (Ρέθυμν.) ἀπομεσοθξὸ Κρήτ. (Ἐμπαρ. Σητ.) ἀπομεσοθξὸ Κρήτ. (Ἐμπαρ.) Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. ἀπομεσόθεν.

1) Ἐν τῷ μέσῳ Κρήτ. (Ρέθυμν.) : Ἀπομεσοθξὸ 'ς τὸ σῶχωρο εἶ' α' ἀλώνι. 2) Ἐσωθεν, ἐσωτερικῶς Κρήτ. (Ἐμπαρ. Σητ.) : Ἀφῆσέ με νὰ δῶ εἶδου 'χεις ἀπομεσοθξὸ ἀπὸ τὸ ποκάμισό σου.

ἀπομεσόκαλτσα ἡ, ἀμάρτ. ἀπομεσόκαρτσα Κρήτ. Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. ἀπομέσα καὶ τοῦ οὐσ. κάλτσα, παρ' ὃ καὶ κάρτσα.

Ἡ ἐσωτερικὴ ἢ πρὸς τὴν σάρκα φορουμένη βράκα : Κομμάθι ἐγινε βλξὸ ἡ ἀπομεσόκαρτσά μου, μόνο νὰ μοῦ τὴν ἀναρράψης. Συνών. ἀπομεσόβρακο.

